

**Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»**

даток 1

**ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК  
ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ**

| <b>№</b> | <b>Назва</b>                     | <b>Опис інструмента</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1        | <b>Аналіз портфоліо</b>          | Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання |
| 2        | <b>Відповідь хором</b>           | Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо                                                                                                                                                                |
| 3        | <b>Візьми і передай</b>          | Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі            |
| 4        | <b>Внутрішнє / зовнішнє коло</b> | Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється                                                                                             |
| 5        | <b>Газетний заголовок</b>        | Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події                                                                                                                                                                                                                                     |
| 6        | <b>Гра в кубик</b>               | Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати                                                   |
| 7        | <b>Доповни думку</b>             | Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у запропонованому твердженні                                                                                                                                                                                                                                                |
| 8        | <b>Есе «хвилинка»</b>            | Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини                                                                                                                                                                                          |
| 9        | <b>Запис у журнал</b>            | Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене                                                                                                                                             |

|    |                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10 | <b>Записні книжки учнів</b>                    | Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 11 | <b>Збір ідей</b>                               | Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі |
| 12 | <b>З-Х-В та ЗХВ+</b>                           | Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене                                                                                                                    |
| 13 | <b>Картка на вихід</b>                         | Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 14 | <b>Концептуальна карта</b>                     | Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 15 | <b>Лідер за номером</b>                        | Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 16 | <b>Найзаплутаніший (або найясніший) момент</b> | Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»? »?                                                                                                                                                                                                           |
| 17 | <b>Перевірка неправильного розуміння</b>       | Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»                                                                                                                                             |
| 18 | <b>Перефразування</b>                          | Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 19 | <b>Підбиття підсумків</b>                      | Форма роздумів одразу після певного виду роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 20 | <b>Підказка за аналогією</b>                   | Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії:<br>(певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як тому що _____                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|    |                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----|---------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 21 | <b>Підсумок А-Б-В</b>                                               | Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою                                                                                                                                                                                                                       |
| 22 | <b>Підсумок або питання на картках</b>                              | Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами:<br>(Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку.<br>(Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання                                      |
| 23 | <b>Підсумок одним реченням</b>                                      | Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми                                                                                                                                                                                                                                  |
| 24 | <b>Підсумок одним словом</b>                                        | Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 25 | <b>Подумай – запиши – обговори в парі – поділися</b>                | Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу                                                                                                                                                                                                                 |
| 26 | <b>Подумай – розкажи в парі</b>                                     | Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі                                                                                                              |
| 27 | <b>Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)</b> | За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу |
| 28 | <b>Рішення-рішення</b>                                              | Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення                                                                                                                                                                            |
| 29 | <b>Самооцінювання</b>                                               | Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки                                                                                                                                                                                                 |
| 30 | <b>Семінар за Сократом</b>                                          | Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань                                                                                                                                                                                                         |
| 31 | <b>Сигнали руками</b>                                               | Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу:<br>«Розумію _____ і можу пояснити»<br>(наприклад, великий палець вгору).<br>«Ще не зовсім розумію _____»<br>(наприклад, великий палець вниз).<br>«Не впевнений щодо _____»<br>(наприклад, помахати рукою)                 |

|    |                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----|----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 32 | <b>Скажи щось</b>                                  | Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 33 | <b>Сортування слів</b>                             | Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 34 | <b>Спінер ідей</b>                                 | Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 35 | <b>Спостереження</b>                               | Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 36 | <b>Тестування</b>                                  | За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань:<br>Декілька правильних варіантів<br>Правильно/Неправильно<br>Коротка відповідь<br>Знайди відповідність<br>Розширена відповідь                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 37 | <b>Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)</b> | Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 38 | <b>Усне опитування</b>                             | Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче:<br>Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____?<br>Які характерні риси/елементи _____?<br>Як іще можна показати/проілюструвати _____?<br>У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____?<br>Як _____ стосується _____?<br>Які ідеї / деталі можна додати до _____?<br>Наведіть приклад _____?<br>Що не так з _____?<br>Який висновок ви могли б зробити з _____?<br>Які висновки можна зробити з _____?<br>На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити?<br>Що ви можете сказати про _____?<br>Що може статися, якщо _____?<br>Які критерії можна взяти для оцінки _____?<br>Які докази підтверджують _____?<br>Як ми можемо довести / підтвердити _____?<br>Як це можна розглядати з точки зору _____?<br>Які альтернативи _____ слід розглянути? |

|    |                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                              | Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 39 | <b>Учнівська конференція</b> | Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 40 | <b>Хрестики-нулики</b>       | Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань                                                                                                                                                                     |
| 41 | <b>Хто швидше?</b>           | Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 42 | <b>Швидкий запис</b>         | Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 43 | <b>Шкала Лайкерта</b>        | Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»<br><br>повністю погоджуюся<br>не погоджуюся<br>погоджуюся<br>повністю погоджуюся                                                                                                                                                                                                                                  |
| 44 | <b>3-2-1</b>                 | Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом:<br>три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося;<br>три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __;<br>три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня;<br>три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати;<br>три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували) |
| 45 | <b>Трихвилинна пауза</b>     | Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень.<br>Я змінив(ла) ставлення до....<br>Я більше дізнався(лася) про...<br>Мене здивувало...<br>Я почувався(лася)...                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|    |                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----|---------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 46 | <b>Є питання, в кого є відповідь?</b> | Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну |
|----|---------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|